

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

II. ÚS 168/2013-42

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 5. júna 2013 v senáte zloženom z predsedu Juraja Horvátha a zo sudcov Sergeja Kohuta a Lajosa Mészárosa prerokoval prijatú sťažnosť B. B. a mal. F. B., D., právne zastúpených advokátkou Mgr. A. S., D., vo veci namietaného porušenia základného práva na prerokovanie vecí bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na prejednanie vecí v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Trenčín v konaniach vedených pod sp. zn. P 447/99 a sp. zn. 7 C 519/2001 a takto

r o z h o d o l :

1. Okresný súd Trenčín v konaní vedenom pod sp. zn. 7 C 519/2001 porušil základné právo B. B. a mal. F. B., aby sa ich vec prerokovala bez zbytočných prietáhov, zaručené v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a ich právo na prejednanie vecí v primeranej lehote zaručené v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

2. B. B. a mal. F. B. priznáva finančné zadost'učinenie, a to B. B. v sume 6 000 € (slovom šesťtisíc eur) a mal. F. B. v sume 7 000 € (slovom sedemtisíc eur), ktoré je Okresný súd Trenčín povinný vyplatiť im do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

3. B. B. a mal. F. B. priznáva náhradu trov právneho zastúpenia v sume 652,08 € (slovom šesťstopäťdesiatdva eur a osem centov), ktorú je Okresný súd Trenčín povinný vyplatiť na účet ich advokátky Mgr. A. S., D., do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) uznesením č. k. II. ÚS 168/2013-15 z 28. februára 2013 prijal podľa § 25 ods. 3 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na ďalšie konanie sťažnosť B. B. (ďalej len „sťažovateľka“) a mal. F. B. (ďalej aj „mal. sťažovateľka“, hoci ústavnému súdu je známe, že medzičasom dovŕšila plnoletosť, pozn.; spolu len „sťažovateľky“), ktorou namietali porušenie svojho základného práva na prerokovanie vecí bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie vecí v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Trenčín (ďalej aj „okresný súd“ alebo „súd“) v konaniach vedených pod sp. zn. P 447/99 a sp. zn. 7 C 519/2001.

Z obsahu sťažnosti vyplynulo najmä, že:

«(...) Konanie sp. zn. P 447/99

Sťažovateľka 2) sa narodila dňa... Sťažovateľka 1) je matkou sťažovateľky 2). Sťažovateľka 1) sa na predvolanie dostavila dňa 24. 01. 1995 na Okresný súd v Považskej Bystrici (ďalej len „OS PB“), kde uviedla základné skutočnosti rozhodné pre konanie vo veci určenia otcovstva k sťažovateľke 2). Bola s ňou spísaná zápisnica, označená č. kon.

13Nc 102/95-2. Konanie bolo vedené pred OS PB pod sp. zn. 13Nc 102/95 a z postupu OS PB mala sťažovateľka 1) za to, že pod sp. zn. 13Nc 102/95 je vedené konanie o určenie (uznanie) otcovstva k sťažovateľke 2).

Zápisnicu zo dňa 24. 01. 1995, s ohľadom na jej obsah, možno považovať za návrh vo veci samej, podaný formou spísania zápisnice podľa ust. § 42 O. s. p. (účinného ku dňu 24. 01. 1995). A to aj s ohľadom na ďalšiu nečinnosť/nečinnosť OS PB, neskôr porušovateľa, ktorí by v prípade, ak by v danej veci išlo výlučne o činnosť súdu pred začatím konania (konanie o určenie otcovstva súhlasným vyhlásením rodičov), v zmysle ust. § 73 ods. 3 ustanovili sťažovateľke 2) opatrovníka, aby tento podal návrh na určenie otcovstva a sťažovateľku 2) ďalej vo veci zastupoval. (...)

V priebehu rokov 1995-1999 OS PB (v rámci konania vo veci samej) rôznymi spôsobmi zisťoval pobyt sťažovateľkou 1) označeného otca (P. Š.). Dňa 31. 05. 1999 podala sťažovateľka 1) v rámci konania vo veci samej, na OS PB návrh na vydanie predbežného opatrenia, v ktorom žiadala OS PB, aby uložil P. Š. povinnosť platiť výživné na sťažovateľku 2) po 1.000,- Sk mesačne od vydania rozhodnutia. (...)

Dňa 16. 06. 1999 vyzval OS PB prípisom označeným sp. zn. P 37/96(...) sťažovateľku 1), aby oznámila, na ktorý súd podala návrh na určenie otcovstva. Sťažovateľka 1) telefonicky(...), ako aj písomne(...) oznámila OS PB, že na OS PB pod sp. zn. 13Nc 102/95 je vedené konanie o určenie otcovstva. (...)

OS PB postúpil prípisom zo dňa 02. 11. 1999(...) z dôvodu miestnej príslušnosti spis P 37/96 Okresnému súdu Trenčín (ďalej len „porušovateľ“), ktorý spis bol porušovateľovi doručený dňa 08. 11. 1999. Neoddeliteľnou súčasťou spisu P 37/96 bol aj spis OS PB sp. zn. 13Nc 102/95 o určenie otcovstva. Spis je vedený u porušovateľa pod sp. zn. P 447/99, prípis o postúpení veci porušovateľ označil č. kon. P 447/99-42.

Porušovateľ predvolal na deň 02. 05. 2000 sťažovateľku 1), kedy s ňou spísal zápisnicu, označenú č. kon. P 447/99-43, v ktorej okrem iného uviedol: „Beriem na vedomie, že súdu sa nepodarilo urobiť výsluch menovaného. Tiež beriem na vedomie, že sa v mieste bydliska, kde som určovala adresy, nezdržuje. Beriem na vedomie právne poučenie o tom, že ak chcem podať predbežné opatrenie, musím uviesť presnú adresu“.

Dňa 26. 05. 2000 porušovateľ vydal uznesenie, č. kon. P 447/99-44, ktorým návrh na vydanie predbežného opatrenia zamietol s odôvodnením, že „... vo veci určenia

otcovstva má sa viesť konanie na Okresnom súde v Považskej Bystrici... súd zistil, že označený muž sa v mieste bydliska nezdržiava a jeho pobyt je neznámy... súd vypočul matku. Vzala na vedomie právne poučenie, že nemožno podať predbežné opatrenie, ak jeden z účastníkov je neznámy v mieste bydliska...“. Proti uzneseniu, č. kon. P 447/99-44 sťažovateľka 1) nepodala odvolanie a toto nadobudlo právoplatnosť dňa 20. 06. 2000. Číslo listu 44 je poslednou listinou v spise P 447/99, od 13. 07. 2000, kedy bolo uznesenie, č. kon. P 447/99-44 opatrené doložkou právoplatnosti, porušovateľ v konaní nevykonal nijaký úkon.

Sťažovateľky majú za to, že porušovateľ mal v konaní vo veci P 447/99 (konanie o určenie otcovstva) po nadobudnutí právoplatnosti uznesenia, ktorým zamietol návrh na nariadenie predbežného opatrenia, riadne pokračovať. Porušovateľ však od 13. 07. 2000 nevykonal nijaký úkon. (...)

Konanie, sp. zn. 7C 519/2001

Dňa 19. 06. 2001 podala sťažovateľka 1) návrh na začatie konania - návrh na určenie otcovstva k sťažovateľke 2), ktoré konanie je vedené u porušovateľa pod sp. zn. 7C 519/2001. Sťažovateľka 1) nebola kvalifikovane zastúpená a pre zmätočnosť konania porušovateľa v konaní P 447/99 a jeho nečinnosť v priebehu uplynulých 2 mesiacov, podala ďalší návrh na začatie konania vo veci samej.

Už od začatia konania (7C 519/2001) konanie vykazovalo zjavné prieťahy v konaní, keď porušovateľ nekonal plynulo (aspoň 1 úkon v priebehu 3 mesiacov). Od prvého pojednávania vo veci (dňa 30. 11. 2001) sa vo veci nevykonal nijaký úkon až do 20. 03. 2007. Dňa 17. 02. 2004 príslušný úrad práce, sociálnych vecí a rodiny požiadal porušovateľa o informáciu o stave konanie, na ktorú žiadosť porušovateľ nijako nereagoval. Dňa 21. 11. 2006 bol spis prerozdelený a pridelený na konanie JUDr. K. Až dňa 20. 03. 2007 bola podaná žiadosť na Ministerstvo spravodlnosti ČR ohľadne zisťovania pobytu P. Š.. Prieťahy v konaní, teda zjavná nečinnosť porušovateľa v tejto veci trvala od 30. 11. 2001 do 20. 03. 2007 (teda 5 rokov a 4 mesiace nepretržite).

Od 20. 03. 2007 porušovateľ vo viac-menej pravidelných intervaloch zisťoval rôznymi spôsobmi pobyt P. Š. Až dňa 15. 01. 2010 (teda takmer 9 rokov od začatia konania) porušovateľ vydal uznesenie, ktorým sťažovateľke 2) ako maloletému účastníkovi konania

ustanovil za kolízneho opatrovníka príslušný úrad práce, sociálnych vecí a rodiny. Na deň 12. 02. 2010 bol vo veci vytýčený druhý termín pojednávania od podania návrhu.

Dňa 08. 04. 2010 bola vo veci konajúca sudkyňa upozornená na prietahy v konaní predsedníčkou porušovateľa. Následne bol opätovne zisťovaný pobyt P. Š. a jeho žijúcich príbuzných a pojednávanie vytýčené na 05. 11. 2010 bolo odročené na neurčito. Po dotaze na Obvodní soud Praha 6 dňa 30. 12. 2010 boli ďalšie úkony vykonané až po upozornení predsedníčky porušovateľa na prietahy v konaní dňa 25. 11. 2011 (teda nečinnosť porušovateľa v danej veci v uvedenom období od 30. 12. 2010, napriek predchádzajúcemu upozorneniu predsedníčky porušovateľa, trvala viac ako 11 mesiacov).

Dňa 25. 10. 2011 bola v konaní ustanovená znalkyňa za účelom vykonania DNA testov, toho času stále prebieha znalecké dokazovanie. Pre poriadok sa poznamenáva, že v apríli 2012 bolo porušovateľovi oznámené zo strany právnej zástupkyne rodičov P. Š., že P. Š., ...zomrel. DNA testy sú toho času v rámci znaleckého dokazovania vykonávané so žijúcimi príbuznými P. Š. - jeho rodičmi.

Napriek tomu, že s ohľadom na neznámy pobyt P. Š. a nutnosť cezhraničnej spolupráce s dotknutými orgánmi v Českej republike sa musel porušovateľ s týmto procesne vysporiadať a úkony porušovateľa vyžadovali odbornú aj časovú náročnosť, ani táto skutočnosť neospravedlňuje porušovateľa za 11 rokov trvajúce prietahy v súdnom konaní.
(...)

Sťažnosť sťažovateľiek smeruje proti postupu porušovateľa v konaniach vedených pod spisovou značkou P 447/99 a spisovou značkou 7C 519/2001, v ktorých konaniach podľa názoru sťažovateľiek došlo (a neustále dochádza) k neodôvodneným a neprimeraným prietahom, pričom v konaniach nebolo rozhodnuté v primeranej lehote do dňa podania tejto sťažnosti. (...)

Vo veci vedenej pod sp. zn. P 447/99, predmetom ktorej je v merite veci rozhodovanie o návrhu sťažovateľky 1) na určenie otcovstva k sťažovateľke 2), ktoré konanie bolo vedené v období rokov 1995-1999 pred OS PB, od 08. 11. 1999 pred porušovateľom, porušovateľ od 26. 05. 2000 (kedy uznesením rozhodol o zamietnutí návrhu na nariadenie predbežného opatrenia), resp. od 13. 07. 2000 (kedy uznesenie opatril doložkou právoplatnosti), nevykonal nijaký procesný úkon. Ako vyplýva z odpovede predsedníčky porušovateľa na sťažnosť sťažovateľky 1), adresovanú jej pre prietahy v

konaní sp. zn. P 447/99, porušovateľ má za to, že „ide o výkon činnosti súdu pred začatím konania a od momentu podania žaloby o určenie otcovstva nebol dôvod v tomto spise vykonávať žiadne úkony. Nejde o „sporovú“ vec, ani o konanie vo veci samej. Až podľa výsledku sporu vedeného pod sp. zn. 7C 519/2001 bude možné ustáliť, či a ako sa bude v spise P 447/1999 pokračovať.“

Na tomto mieste si sťažovateľky dovoľujú poznamenať a zdôrazniť, že konanie vedené pod sp. zn. P 447/99 nebolo výlučne konaním o nariadení predbežného opatrenia pred začatím konania (a podľa obsahu úkonov OS PB ani konaním o určenie otcovstva súhlasným vyhlásením rodičov). Ako vyplýva zo žurnalizácie celého spisového materiálu, súčasťou spisu P 447/99 sú všetky podania sťažovateľky 1), adresované od roku 1999 OS PB, rovnako ako sú súčasťou spisu všetky úkony OS PB vykonávané za účelom zisťovania pobytu P. Š(...) Porušovateľ po postúpení veci z OS PB kontinuálne pokračoval v žurnalizácii spisového materiálu. Z obsahu úkonov OS PB a vo veci urobených podaní zo strany sťažovateľky 1) jednoznačne vyplývalo, že táto sa obrátila na súd s návrhom na určenie otcovstva k sťažovateľke 2). Vo veci P 447/99 teda ide o konanie vo veci samej a po nadobudnutí právoplatnosti uznesenia, ktorým porušovateľ zamietol návrh sťažovateľky 1) na nariadenie predbežného opatrenia, mal porušovateľ plynúlo pokračovať v prejednávaní veci samej.

Ako vyplýva zo všetkých podaní sťažovateľky 1), táto od začiatku konania nebola kvalifikovane zastúpená nijakým právnym zástupcom a všetky informácie, ktoré o konaní mala, získavala priamo od pracovníkov OS PB, neskôr porušovateľa a pracovníkov príslušného úradu práce, sociálnych vecí a rodiny. Zrejme aj vďaka takýmto dezinformáciám, zmätočnosti postupu OS PB a predovšetkým porušovateľa a 12 mesiacov trvajúcej nečinnosti porušovateľa vo veci P 447/99, napokon sťažovateľka 1) pristúpila dňa 19. 06. 2001 k podaniu návrhu na určenie otcovstva k sťažovateľke 2), ktoré konanie je u porušovateľa vedené pod sp. zn. 7C 519/2001.

Nie je v kompetencii sťažovateľiek posudzovať vzájomný vzťah konaní P 447/99 a 7C 519/2001 a ich možnú (zrejmu) totožnosť v merite veci, prípadne hodnotiť správnosť právneho názoru porušovateľa. Bolo a stále je však zákonnou povinnosťou porušovateľa vysporiadať sa so všetkými odstrániteľnými i neodstrániteľnými prekážkami ktoréhokolvek konania a procesne postupovať tak, aby meritum veci bolo prejednané. Podľa názoru

sťažovateľiek je totiž bezprecedentným pochybením porušovateľa, ak dlhodobo (12 rokov), sú na jednom súde vedené 2 súdne konania s totožným predmetom konania, a to bez toho, aby sa súd s týmto procesne vysporiadal. Za procesné vysporiadanie sa s takouto prekážkou konania nemožno považovať 11 ročnú nečinnosť súdu v skôr začatom konaní a vykonávanie procesných úkonov v konaní neskôr začatom (v ktorom sú zistené taktiež 11 rokov trvajúce prietahy v konaní). Obsahom práva sťažovateľiek na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov nie je len garancia rozhodnutia v merite veci, ale aj záruka procesného rozhodnutia, ktorým sa konanie skončí z dôvodu neodstrániteľnej prekážky konania. V danom prípade, ak sťažovateľky zjavne neboli kvalifikovane zastúpené, bol práve porušovateľ pre nich garanciou správnosti a zákonnosti procesov, ktoré oba z dôvodu zmätočného postupu porušovateľa a vlastného nedostatku právneho vzdelania duplicitne sťažovateľka 1) svojimi návrhmi iniciovala. Nemôže však byť na ujmu sťažovateľky 1), že sa na porušovateľa obrátila s návrhom na začatie konania 7C 519/2001, predmet ktorého konania bol totožný s predmetom konania P 447/99. Naopak, bolo povinnosťou porušovateľa procesne sa vysporiadať s neodstrániteľnou prekážkou konania.

Vo veci vedenej pod sp. zn. 7C 519/2001 v minulosti boli, a v súčasnosti pretrvávajú prietahy(...)

Predmetom oboch konaní vedených pred porušovateľom je určenie otcovstva k sťažovateľke 2). Na posúdenie dôvodnosti nároku sťažovateľiek v zásade v obdobných veciach postačuje výsledok znaleckého dokazovania z odboru genetiky (tzv. DNA testy). Doterajší neobyčajne zdĺhavý priebeh napadnutých konaní pred porušovateľom nemožno pripísať na vrub faktickej alebo právnej náročnosti prerokovávanej veci, ale žiaľ nesystematickému postupu samotného porušovateľa, ktorý v zásade už v prvotných štádiách oboch konaní mal vedomosť o existencii žijúcich príbuzných sťažovateľky 2), ktorí sa mohli podrobiť znaleckému dokazovaniu a odberu DNA vzoriek bez toho, aby súd zistil presné bydlisko domnelého otca P. Š. Až v roku 2011 porušovateľ pristúpil k takémuto spôsobu určenia otcovstva k sťažovateľke 2) napriek tomu, že dovtedy mu v takomto postupe v zásade nebránila nijaká objektívna prekážka. Z popísaného postupu porušovateľa v oboch konaniach je zrejmé, že porušovateľ si v priebehu konania neobstarával potrebné dôkazy hospodárne a sám nekonal plynule. Napokon ani predsedníčka porušovateľa vo svojom vyjadrení k sťažnosti sťažovateľky 1), nenamietala zložitost' napadnutej veci vedenej pod

sp. zn. 7C 519/2001, naopak, sama uznala neprimeranú dĺžku konania a za prieťahy v konaní sa ospravedlnila. V konaní 7C 519/2001 bol vo veci konajúci sudca 2x predsedníčkou porušovateľa upozornený na prieťahy v konaní. (...)

Postup porušovateľa, vyplývajúci z obsahu oboch súdnych spisov, v priebehu oboch konaní (predovšetkým konania 7C 519/2011, nakoľko v konaní P 447/99 sa fakticky nekonalo) nasvedčuje tomu, že porušovateľ nadbytočne opakovane a nehospodárne zasielal žiadosti o poskytnutie súčinnosti tretím osobám v rámci cezhraničnej spolupráce za účelom opakovaného zisťovania pobytu P. Š., možnosť vykonania znaleckého dokazovania s jeho žijúcimi príbuznými využil až po 10 rokoch vedenia konania (7C 519/2001), v konaní sp. zn. 7C 519/2001 sa v priebehu 11 rokov opakovane vyskytli aj niekoľko rokov trvajúce obdobia nečinnosti porušovateľa, v konaní sp. zn. P 447/1999 dokonca 12 rokov nepretržite trvajúce obdobie nečinnosti porušovateľa, ktorý v spise nevykonal nijaký procesný úkon. Uvedená nečinnosť porušovateľa nie je ničím odôvodnená, pričom ani úkony, ktoré boli vykonané mimo období nečinnosti (7C 519/2001), neboli vždy efektívne. Nemožno pripustiť, aby sa opakovane počas niekoľkých mesiacov (rokov) nevykonal prakticky žiadny úkon smerujúci k odstráneniu právnej neistoty, v ktorej sa sťažovateľky vo veci určenia otcovstva k sťažovateľke 2), fakticky od narodenia sťažovateľky 2), nachádzajú, čo je základným účelom práva zaručeného v citovanom článku ústavy (napr. I. ÚS 41/02). Uvedené obdobia nečinnosti porušovateľa bez akýchkoľvek zákonných dôvodov treba považovať za zbytočné prieťahy v konaní, ktoré sú z ústavnoprávneho aspektu neospravedlniteľné a netolerovateľné. K týmto zbytočným prieťahom pritom nedošlo v dôsledku zložitosti veci alebo správania sťažovateľiek, ale preukázateľne v dôsledku postupu porušovateľa.

Z ústavnoprávneho hľadiska je neprijateľné, aby právna neistota v konaní pred všeobecným súdom nebola odstránená ani po uplynutí fakticky viac ako 17 rokov od jeho začatia (m. m. napr. IV. ÚS 260/04, IV. ÚS 127/08), naviac vo veci, v ktorej ide o takú zásadnú a statusovú vec, akou je otázka rodičovstva k maloletému dieťaťu, na ktorú matka dieťaťa (sťažovateľka 1) ani samotné dieťa (sťažovateľka 2), nedostanú zrejme odpoveď do nadobudnutia plnoletosti dieťaťa. (...)

Podľa názoru sťažovateľiek Občiansky súdny poriadok poskytuje porušovateľovi dostatok možností k tomu, aby pri dôslednom plnení svojich zákonných povinností prejednal vec v primeranej lehote. Dĺžka a priebeh súdnych konaní, ako je popísaná podrobne v tejto

podanej sťažnosti, je napriek argumentácii predsedníčky porušovateľa neprimeraná k zložitosti prejednávanej veci, resp. k zložitosti akejkoľvek pred súdom prejednávanej právnej veci, vo veci P 447/1999 dokonca alarmujúca. Navyiac, sťažovateľky svojim konaním nespôsobili nijaké prieťahy v konaní, na každé pojednávanie vo veci, na ktoré bola sťažovateľka 1) predvolaná, sa osobne zúčastnila, rovnako ako obratom odpovedala na každú jej doručení výzvu zo strany porušovateľa.

Vyššie uvedeným postupom porušovateľa(...) boli porušené základné práva a slobody sťažovateľiek. Výlučne Ústavný súd SR je na vnútroštátnej úrovni oprávnený konštatovať takéto porušenie práv a zásahov do slobôd sťažovateľiek, rovnako ako vykonať nápravu nezákonného stavu a priznať sťažovateľkám primerané finančné zadosťučinenie. (...)

Primerané finančné zadosťučinenie si sťažovateľky vyčíslili vo výške 52.000 €(...) na každú z nich, teda v priemere vo výške 2.000 €(...) za každý rok každého súdneho konania vedeného pred porušovateľom. Pri vyčíslení vychádzali sťažovateľky predovšetkým zo skutočností uvedených v podanej sťažnosti, z dĺžky konaní vedených pred porušovateľom, počtom i dĺžkou období nečinnosti porušovateľa, predmetu konania (určenie otcovstva k sťažovateľke 2) a nepriaznivý vplyv dĺžky konania na kvalitu života oboch sťažovateľiek. (...)

Sťažovateľka 1) utrpela ujmu (ktorá neustále v dôsledku prebiehajúcich konaní trvá):

- sťažovateľka 1) bola nútená ako samoživiteľka uspokojovať všetky potreby sťažovateľky 2), bez pomoci otca sťažovateľky 2), počas takmer 17 rokov na výživu sťažovateľky 2) nikto neprispieval, sťažovateľka nemala nárok ani na priznanie náhradného výživného

- sťažovateľka 1) bola nútená v kontakte s tretími osobami uvádzať, že otec sťažovateľky 2) je neznámy

- od narodenia sťažovateľky 2) tejto musela vysvetľovať, že jej otec je síce známy, avšak nie je možné jeho meno uvádzať v oficiálnom styku s tretími osobami

- už niekoľko rokov má status matky dieťaťa, ktorého otec je neznámy, napriek tomu, že od narodenia sťažovateľky 2) neustále podniká právne kroky k tomu, aby porušovateľ v merite veci rozhodol

- niekoľko rokov prebiehajúcimi súdnymi konaniami bol do značnej miery ovplyvnený jej osobný, rodinný aj spoločenský život.

Sťažovateľka 2) utrpela ujmu (ktorá neustále v dôsledku prebiehajúcich konaní trvá):

- od narodenia je jej sociálne postavenie ovplyvnené „neznalosťou“ toho, kto je jej otcom

- porušovateľom doposiaľ nepotvrdené otcovstvo P. Š. má zásadný vplyv na vývin jej osobnosti, bola v priebehu uplynulých rokov v dôsledku dĺžky súdnych konaní v rozhodujúcich rokoch jej raného veku traumatizovaná a spoločnosťou neustále konfrontovaná s tým, že „nemá“ otca

- v predškolskom a školskom kolektíve neustále musela v priebehu niekoľkých rokov čeliť otázkam, kto je jej otcom

- bola ukrátená v detstve o starostlivosť druhého rodiča

- neprispievaním otca na jej výživu sú materiálne podmienky a životná úroveň ovplyvnená

- v priebehu konaní v roku 2011 jej otec zomrel a ona nemala možnosť sa s ním počas jeho života stretnúť

- v dôsledku neskočených konaní nie je doposiaľ považovaná za zákonnú dedičku po neb. P. Š.

Sťažovateľky na záver opakovane zdôrazňujú, že v danej veci ide skutočne o niekoľkoročné prietahy v konaní, u sťažovateľky v 2) rade ide o konanie, ktoré prebieha od jej narodenia. Vysporiadanie sa s otázkou otcovstva je takým zásadným elementom pri výchove maloletého dieťaťa, že možno skutočne len s ťažkosťou vyčíslit' primeranú výšku finančného nároku, ktorý by obe sťažovateľky za také dlhé obdobie odškodnil a bolo by to možné považovať za primerané zadosťučinenie. Výpočet jednotlivých situácií a traumatizujúcich zážitkov, ktoré v uplynulých rokoch obe sťažovateľky v dôsledku neprimerane dlho trvajúcich súdnych konaní, postretli, nie je ani možné v podanej sťažnosti uviesť. Všetky by sa však dali zhrnúť pod pojem bezprecedentný neoprávnený zásah do osobnostných práv sťažovateľiek a porušenie ich ľudských práv a základných slobôd. (...))»

2. Na základe žiadosti ústavného súdu sa k veci písomne vyjadrili obaja účastníci konania: okresný súd, zastúpený jeho predsedníčkou, listom sp. zn. Spr 345/2013

z 28. marca 2013 a právna zástupkyňa sťažovateľiek stanoviskom k uvedenému vyjadreniu okresného súdu z 18. apríla 2013.

2.1 Predsedníčka okresného súdu vo svojom vyjadrení uviedla tieto relevantné skutočnosti:

„(...) Pokiaľ ide o namietané porušenie práva vo veci sp. zn. P/447/1999 je potrebné uviesť, že sa jedná o pôvodné konanie Okresného súdu Považská Bystrica.

Konanie vedené pôvodne pod spisovou značkou Okresného súdu Považská Bystrica 13Nc/102/1995 bolo nespоровým konaním, ktorého zmyslom a účelom bolo dosiahnuť možnosť určenia otcovstva súhlasným vyhlásením oboch rodičov. Toto konanie nemuselo byť návrhové. Začínalo sa ex offio tým, že príslušný obvodný úrad, ktorý vedie matriku, súdu oznámil, že sa narodilo dieťa bez označenia otca, a že teda nedošlo k určaniu otcovstva súhlasným vyhlásením rodičov pred matrikou.

V danom prípade sa tak stalo a Okresný súd Považská Bystrica z úradnej povinnosti v zmysle vtedy platného O. s. p. (§ 73 a nasl.) predvolal matku dieťaťa, teda sťažovateľku, na 24. 01. 1995 z dôvodu, že mu matrika oznámila narodenie dcéry sťažovateľky. Spísal s ňou zápisnicu, v ktorej sťažovateľka označila za otca P. Š. s tým, že jeho adresu bydliska nepoznala. Súd teda začal zisťovať jeho pobyt. Zmyslom tohto konania bolo zabezpečiť stanovisko označeného otca a jeho vyjadrenie, či otcovstvo uznáva alebo nie.

Podľa vtedy platných predpisov išlo o osobitný prípad nespоровého konania, ktoré malo charakter činnosti súdu pred začatím konania podľa druhej časti zákona. Jeho účelom bolo vyriešenie otcovstva, a teda osobného stavu dieťaťa spôsobom upraveným v § 91 vtedy platného Zákona o rodine.

V zmysle vtedy platného ustanovenia § 73 ods. 3 O. s. p., ak nedošlo k určaniu otcovstva súhlasným vyhlásením a matka v primeranom čase nepodala návrh na určenie otcovstva, bolo povinnosťou predsedu senátu dieťaťu ustanoviť opatrovníka na podanie takéhoto návrhu.

V predmetnej veci sp. zn. 13Nc/102/1995 Okresného súdu Považská Bystrica (neskôr P/447/1999 Okresného súdu Trenčín) neboli žiadne priesťahy. Súd si plnil svoju povinnosť, ktorá spočívala iba v tom, že mal zisťovať, či označený otec uzná otcovstvo súhlasným vyhlásením a až keby k nemu došlo, bolo jeho povinnosťou ustanoviť dieťaťu opatrovníka

na podanie žaloby o určenie otcovstva. Sťažovateľka však takúto žalobu podala sama dňa 19. 06. 2001, a preto súd vo veci sp. zn. P/477/1999 nemal o čom konať. Pokračovať by sa mohlo v predmetnom konaní iba vtedy, ak by bola žaloba o určenie otcovstva zamietnutá a sťažovateľka by označila za otca iného muža. Nie je teda pravdou, že súd bol nečinný a nevykonal žiaden úkon od 13. 07. 2000. Nemal totiž dôvod vo veci konať. Z opatrnosti poukazujem na to, že nároky sú od podania žaloby o určenie otcovstva premlčané.

Pokiaľ ide o konanie vo veci sp. zn. 7C/519/2001 dávam do pozornosti, že vo veci bol dňa 18. 12. 2012 vyhlásený rozsudok, ktorým bolo určené otcovstvo k maloletej F. B.

Dôležité je poukázať aj na skutočnosť, že na dĺžke predmetného konania sa podieľala aj sťažovateľka, ktorá nepoznala adresu bydliska žalovaného - označeného otca a súd teda musel pobyt žalovaného sústavne zisťovať.

Vzhľadom k tomu, že vo veci už bolo súdom prvého stupňa rozhodnuté, nemôže obstať požiadavka sťažovateľiek ohľadne prikázania Okresnému súdu Trenčín konať bez prietáhov.

Keďže sa na prietahoch podieľala nedostatočným označením bydliska žalovaného aj sťažovateľka B. B., nepovažujem za primeranú výšku zadostučinenia, ktorú požaduje. Pri rozhodovaní o tejto výške navrhujem zohľadniť i to, že ihneď potom, ako sťažovateľka B. B. poukázala na prietahy v konaní, došlo k náprave a vo veci sa začalo postupovať plynulo, vo veci bol vyhlásený rozsudok.

Pokiaľ ide o ústne pojednávanie, súhlasím s tým, aby ústavný súd od tejto formy upustil, nakoľko na tomto pojednávaní nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci. “

2.2 Právna zástupkyňa sťažovateľiek v reakcii na uvedené vyjadrenie predsedníčky okresného súdu zaujala toto stanovisko:

«V právnej veci sťažovateľiek 1./ B. B. a 2./ F. B.(...) si Vám touto cestou dovoľujem oznámiť, že sťažovateľky netrvajú na prejednaní veci na verejnom ústnom pojednávaní(...):

Vo vzťahu ku konaniu vedenému pred porušovateľom pod sp. zn. P 447/1999 sťažovateľky v podanej sťažnosti uviedli, že Okresný súd Považská Bystrica postúpil prípisom zo dňa 02. 11. 1999 z dôvodu miestnej príslušnosti spis P 37/96 porušovateľovi, ktorý spis bol porušovateľovi doručený dňa 08. 11. 1999. Neoddeliteľnou súčasťou spisu P 37/96 bol aj spis OS PB sp. zn. 13Nc 102/95 o určenie otcovstva. Porušovateľ predvolal

na deň 02. 05. 2000 sťažovateľku I./, kedy s ňou spísal zápisnicu, v ktorej okrem iného uviedol: „Beriem na vedomie, že súdu sa nepodarilo urobiť výsluch menovaného. Tiež beriem na vedomie, že sa v mieste bydliska, kde som určovala adresy, nezdržiava. Beriem na vedomie právne poučenie o tom, že ak chcem podať predbežné opatrenie, musím uviesť presnú adresu.“ Dňa 26. 05. 2000 porušovateľ vydal uznesenie, č. kon. P 447/99-44, ktorým návrh na vydanie predbežného opatrenia zamietol s odôvodnením, že „... vo veci určenia otcovstva má sa viesť konanie na Okresnom súde v Považskej Bystrici... súd zistil, že označený muž sa v mieste bydliska nezdržiava a jeho pobyt je neznámy... súd vypočul matku. Vzala na vedomie právne poučenie, že nemožno podať predbežné opatrenie, ak jeden z účastníkov je neznámy v mieste bydliska...“. Proti uzneseniu, č. kon. P 447/99-44 sťažovateľka I./ nepodala odvolanie a toto nadobudlo právoplatnosť dňa 20. 06. 2000. Číslo listu 44 je poslednou listinou v spise P 447/99, od 13. 07. 2000, kedy bolo uznesenie, č. kon. P 447/99-44 opatrené doložkou právoplatnosti, porušovateľ v konaní nevykonal nijaký úkon.

K uvedenému porušovateľ vo svojom vyjadrení nezaujal nijaké konkrétne stanovisko, pričom výlučne uviedol, že

1. ... v uvedenom konaní neboli žiadne prieskumy, keďže povinnosť súdu spočívala iba v tom, že mal zisťovať, či označený otec uzná otcovstvo súhlasným vyhlásením a až keby k nemu došlo, bolo jeho povinnosťou ustanoviť dieťaťu opatrovníka na podanie žaloby o určenie otcovstva. Je na mieste zo strany sťažovateľiek nevyhnutné poznamenať najmä to, že v tomto konaní porušovateľ nevykonal nijaký úkon smerujúci k splneniu jeho povinnosti (zisťovanie, či označený otec uzná otcovstvo), nijako nedotazoval sťažovateľkou I./ označeného otca ani nijakým spôsobom nezisťoval jeho pobyt. Navyiac uvedené vyjadrenie porušovateľa je v rozpore s vtedy platným ust. § 73 ods. 3 O. s. p., podľa ktorého je povinnosťou súdu ustanoviť dieťaťu opatrovníka na podanie návrhu na určenie otcovstva v prípade, ak nedošlo k určeniu otcovstva súhlasným vyhlásením a matka v primeranom čase nepodala takýto návrh. Porušovateľ neurobil NIČ (!), pričom dokonca tvrdí, že v konaní nedošlo k nijakým prieskumom a svoj postup (resp. absolútnu nečinnosť) nepovažuje za porušenie práv sťažovateľiek, keď porušovateľ tvrdí, že... nie je teda pravdou, že súd bol nečinný a nevykonal žiaden úkon od 13. 07. 2000. Nemal totiž dôvod vo veci konať...

2. ... sťažovateľka však túto žalobu podala sama dňa 19. 06. 2001, a preto súd vo veci sp. zn. P 447/1999 nemal o čom konať, pričom porušovateľ zrejme zámerne opomenul uviesť

- aké úkony urobil v období od 13. 07. 2000 do 19. 06. 2001 (resp. že v uvedenom období takmer 12 mesiacov nevykonal nijaký úkon),

- prečo nesplnil povinnosť ustanoviť dieťaťu opatrovníka na podanie návrhu na určenie otcovstva pred 19. 06. 2001 a

- ako konanie sp. zn. P 447/1999 po 19. 06. 2001 procesne ukončil.

Podľa obsahu spisu P 447/1999 je totiž konanie stále prebiehajúcim a ku dnešnému dňu neskončeným konaním.

3. ... z opatrnosti poukazujem na to, že nároky sú od podania žaloby o určenie otcovstva premlčané..., pričom sťažovateľkám nie je úplne zrejmé, čo mal týmto porušovateľ na mysli. Je totiž zrejmé, že konanie P 447/1999 je samostatným konaním, ktoré začatím konania 7C 519/2001 neskončilo. Konanie P 447/1999 mohlo skončiť výlučne procesným rozhodnutím súdu, ktoré však do dnešného dňa vydané nebolo a v sťažovateľkách, nemajúcich právne vzdelanie ani v konaní doposiaľ právne zastúpenie, duplicita konaní a postup porušovateľa vzbudili zmätok, právnu neistotu a absolútnu dezorientovanosť v tom, aké konanie vlastne prebieha, čo je jeho predmetom, ako porušovateľ postupuje alebo by postupovať mal. Aké premlčanie nárokov sťažovateľiek má porušovateľ vo svojom vyjadrení na mysli, sťažovateľky netušia.

Za zarážajúci považujú sťažovateľky najmä prístup porušovateľa, ktorý bez akejkoľvek dávky sebareflexie zotráva na stanovisku, že konanie vedené pred ním pod sp. zn. P 447/1999 bolo štandardným konaním, v ktorom si porušovateľ riadne splnil všetky svoje zákonom predpokladané povinnosti a nedopustil sa nijakého pochybenia, ktoré by malo byť na akúkoľvek ťarchu sťažovateľiek. Sťažovateľky, ktoré uplynulých 18 rokov viedli súdne konanie, s jediným predmetom - určenie otcovstva k sťažovateľke 2./, po uplynutí takého dlhého obdobia očakávajú okrem iného najmä otvorenejší prístup zo strany porušovateľa a za súčasť zadosťučinenia, ktoré by mohlo zmierniť ich negatívne skúsenosti s nerešpektovaním ich práva na súdnu ochranu, by považovali samozrejme aj akúkoľvek formu ospravedlnenia zo strany porušovateľa. Z obsahu jeho písomného vyjadrenia je však zrejmé, že napriek jednoznačnému obsahu- súdneho spisu P 447/1999 porušovateľ odmieta

na konanie nahliadať optikou sťažovateľiek a priznať vlastné pochybenie, spočívajúce najmä v absolútnom zanedbaní svojich povinností vysporiadať sa s meritom veci a túto zákonným spôsobom ukončiť tak, aby prebiehajúce konanie nebolo pretrvávajúcim zmätočným postupom súdu, zneisťujúcim najmä sťažovateľky.

Vo vzťahu ku konaniu vedenému pred porušovateľom pod sp. zn. 7C 519/2001 si sťažovateľky dovoľujú reagovať na vyjadrenie porušovateľa, že na dĺžke predmetného konania sa podieľala aj sťažovateľka, ktorá nepoznala adresu bydliska žalovaného - označeného otca a súd teda musel pobyt žalovaného sústavne zisťovať... Z obsahu spisu, ktorý si Ústavný súd SR pripojil, je zrejماً efektívnosť a frekvencia úkonov porušovateľa za účelom zisťovania pobytu žalovaného, ako i to, že nakoniec porušovateľ pristúpil k odberu vzoriek DNA priamych pokrvných príbuzných žalovaného (ktorí boli porušovateľovi známi už predtým a s ktorými mohol znalecké dokazovanie z odboru genetiky vykonať už skôr, nie až v roku 2012). Najmä je však potrebné poukázať na to, že od prvého pojednávania (dňa 30. 11. 2001) sa vo veci nevykonala nijaký úkon až do 20. 03. 2007, že zákonný sudca bol opakovane predsedom porušovateľa upozornený na prieťahy v konaní a kedy porušovateľ pristúpil k ustanoveniu kolízneho opatrovníka sťažovateľke 2./ v konaní. (...)

Sťažovateľky trvajú na podanej sťažnosti, ako aj na nárokoch v nej uplatnených (s výnimkou nároku na prikázanie porušovateľovi konať v konaní sp. zn. 7C 519/2001 bez prieťahov). Samotné vyjadrenie porušovateľa sťažovateľky iba umocnilo v presvedčení, že ich sťažnosť je podaná oprávnene a nároky v nej uplatnené (najmä nárok na priznanie primeraného finančného zadosťučinenia a jeho výška), sú s ohľadom na postup a prístup porušovateľa, ako aj na meritum prejednávanej veci, primerané.

S poukázaním na vyššie uvedené vecné a právne skutočnosti sťažovateľky navrhujú, aby Ústavný súd Slovenskej republiky vydal nasledovný nález:

1. Základné práva

- B. B.(...)

- F. B.(...)

na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy SR a právo na prejednanie ich záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru(...)

postupom Okresného súdu v Trenčíne v konaní vedenom pod sp. zn. P 447/1999, porušené boli.

2. Základné práva

- B. B.(...)

- F. B.(...)

na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy SR a právo na prejednanie ich záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru(...) postupom Okresného súdu v Trenčíne v konaní vedenom pod sp. zn. 7C 519/2001, porušené boli.

3. Okresnému súdu v Trenčíne prikazuje, aby v konaní vedenom pod sp. zn. P 447/1999 konal bez zbytočných prietáhov.

4. B. B.(...) a F. B.(...) priznáva finančné zadosťučinenie, každej v sume 52.000 Eur(...), ktoré je Okresný súd v Trenčíne povinný zaplatiť im do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

5. Okresný súd v Trenčíne je povinný B. B.(...) a F. B.(...) uhradiť trovy právneho zastúpenia v sume 430,62 Eur(...) na účet ich právnej zástupkyne, advokátky Mgr. A. S.(...) do dvoch mesiacov od doručenia tohto rozhodnutia. (...)».

3. Ústavný súd so súhlasom účastníkov konania podľa § 30 ods. 2 zákona o ústavnom súde upustil v danej veci od ústneho pojednávania, pretože po oboznámení sa s ich stanoviskami k opodstatnenosti sťažnosti dospel k názoru, že od tohto pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci namietaného porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

II.

Z obsahu sťažnosti a k nej priložených písomností, z vyjadrení účastníkov konania a z obsahu na vec sa vzťahujúcich súdnych spisov, ktoré boli ústavnému súdu doručené, ústavný súd zistil tento priebeh a stav konaní vedených na Okresnom súde Trenčín pod sp. zn. P 447/99 a sp. zn. 7 C 519/2001:

Dňa 8. novembra 1999 bol Okresnému súdu Trenčín „z dôvodu miestnej príslušnosti“ postúpený spis Okresného súdu Považská Bystrica sp. zn. P 37/96, ktorého súčasťou bol aj spis sp. zn. 13 Nc 102/95 vo veci uznania otcovstva. Pred Okresným súdom Považská Bystrica bolo „*ex offo*“ vedené nesporné konanie, ktorého účelom bolo dosiahnuť možnosť určenia otcovstva súhlasným vyhlásením oboch rodičov. Vec postúpená Okresnému súdu Trenčín bola zaevidovaná pod sp. zn. P 447/99.

Dňa 2. mája 2000 bola na okresnom súde so sťažovateľkou spísaná zápisnica, ktorá uviedla, že podala „*návrh na predb. opatrenie, aby súd zaviazal P. Š. platiť výživné na mal. F.*“. Sťažovateľka brala na vedomie poučenie súdu, že „*ak chcem podať predbežné opatrenie, musím uviesť presnú adresu*“.

Dňa 26. mája 2000 okresný súd uznesením sp. zn. P 447/99 návrh sťažovateľky na vydanie predbežného opatrenia zamietol.

Dňa 19. júna 2001 podala sťažovateľka za účasti mal. sťažovateľky na okresnom súde proti P. Š. z P. (ďalej len „odporca“), žalobný návrh na určenie otcovstva.

Dňa 20. augusta 2001 súd vyzval sťažovateľku na zaplatenie súdneho poplatku.

Dňa 3. septembra 2001 sťažovateľka uhradila súdny poplatok.

Dňa 26. októbra 2001 bolo vo veci nariadené pojednávanie na 30. november 2001.

Dňa 30. novembra 2001 bolo pojednávanie odročené na neurčito s tým, že súd prostredníctvom dožiadaného súdu bude zisťovať bydlisko odporcu.

Dňa 20. marca 2007 okresný súd prostredníctvom Ministerstva spravodlivosti Českej republiky zisťoval pobyt odporcu.

Dňa 14. augusta 2007 okresný súd prostredníctvom Ministerstva spravodlivosti Českej republiky opätovne zisťoval pobyt odporcu.

Dňa 3. októbra 2007 Ministerstvo spravodlivosti Českej republiky oznámilo súdu tú adresu odporcu, ktorú uviedla aj sťažovateľka na podanom návrhu.

Dňa 2. novembra 2007 okresný súd požiadal Obvodní soud pro Prahu 6 o doručenie žalobného návrhu s prílohami odporcovi a zároveň požiadal uvedený súd o vykonanie dôkazu (výsluchu odporcu).

Dňa 24. januára 2008 Obvodní soud pro Prahu 6 oznámil okresnému súdu, že „*adresáta nemožno lokalizovať*“.

Dňa 6. marca 2008 okresný súd vyzval sťažovateľku, aby oznámila, na akej adrese sa zdržiava odporca.

Dňa 19. marca 2008 sťažovateľka oznámila súdu, že „*v súčasnosti nemám žiadnu informáciu na akej adrese sa zdržiava*“ odporca.

Dňa 8. apríla 2008 okresný súd dožiadal Obvodní soud pro Prahu 6 „*o zistenie miesta pobytu príp. pracoviska odporcu*“.

Dňa 5. júna 2008 Obvodní soud pro Prahu 6 oznámil okresnému súdu, že o odporcovi nemožno zistiť požadované údaje, pretože „*rozhodnutím Obvodního úřadu pro Prahu 6 byl jmenovanému zrušen údaj o trvalém pobytu*“.

Dňa 19. júna 2008 okresný súd oznámil sťažovateľke, že „*sa napriek vynaloženému úsiliu nepodarilo zistiť pobyt odporcu*“, a požiadal ju, aby oznámila, či vzhľadom na tieto skutočnosti neberie svoj návrh späť.

Dňa 15. augusta 2008 sťažovateľka oznámila súdu, že trvá na svojom návrhu na určenie otcovstva.

Dňa 26. augusta 2008 okresný súd prostredníctvom Ministerstva spravodlivosti Českej republiky a Mestského úradu P. zisťoval pobyt odporcu.

Dňa 25. septembra 2008 Ministerstvo spravodlivosti Českej republiky zaslalo okresnému súdu výpis z centrálnej evidencie obyvateľstva a Mestský úrad P. oznámil súdu, že jeho žiadosť postúpil Ministerstvu vnútra Českej republiky.

Dňa 15. decembra 2008 Ministerstvo vnútra Českej republiky odporučilo okresnému súdu „*postupovat ve smyslu mezinárodní Smlouvy mezi Českou republikou a Slovenskou republikou o právní pomoci*“.

Dňa 22. januára 2009 okresný súd požiadal Obvodní soud pro Prahu 6 o „*vykonanie dôkazov*“.

Dňa 17. marca 2009 Obvodní soud pro Prahu 6 doručil okresnému súdu informácie o výsledku dožiadania.

Dňa 12. mája 2009 okresný súd oslovil listom otca odporcu a požiadal ho o informácie týkajúce sa pobytu odporcu, zásielka však bola súdu vrátená nedoručená.

Dňa 15. júla 2009 okresný súd oslovil listom sestru odporcu a požiadal ju o informácie týkajúce sa pobytu odporcu.

Dňa 14. augusta 2009 bývalá manželka odporcu oznámila súdu, že adresa odporcu im nie je známa.

Dňa 18. augusta 2009 okresný súd oslovil listom rodičov odporcu a opakovane Obvodní soud pro Prahu 6 a požiadal ich o informácie týkajúce sa pobytu odporcu.

Dňa 31. augusta 2009 rodičia odporcu dali na vedomie okresnému súdu, že: *„Naprosto nemáme žádné spojení na požadované osoby s důvodů rodinných problémů.“*

Dňa 17. septembra 2009 Obvodní soud pro Prahu 6 oznámil okresnému súdu, že proti odporcovi sa na uvedenom súde nevedie trestné konanie.

Dňa 22. októbra 2009 okresný súd uznesením č. k. 7 C 519/2001-71 rozhodol, že písomnosti určené odporcovi *„sa budú doručovať uložením v spise“*.

Dňa 19. januára 2010 bolo vo veci nariadené pojednávanie na 12. február 2010.

Dňa 12. februára 2010 sa uskutočnilo vo veci pojednávanie, ktoré bolo odročené na neurčito pre účely vypočutia bývalej manželky odporcu a na účely ďalšieho dokazovania.

Dňa 25. februára 2010 bola vo veci do zápisnice vypočutá svedkyňa A. P.

Dňa 25. februára 2010 okresný súd požiadal Obvodní soud pro Prahu 6 o *„vykonanie dôkazov“*.

Dňa 8. apríla 2010 predsedníčka okresného súdu upozornila sudcu *„na povinnosť konať vo veci plynulo, bez zbytočných prietahov (§ 30 ods. 4 zákona č. 385/2000 Z. z. o sudcoch a prísediach)“*.

Dňa 13. apríla 2010 okresný súd požiadal obvodné oddelenie Policajného zboru *„o informácie z databázy SIS“* týkajúce sa odporcu.

Dňa 9. augusta 2010 Obvodní soud pro Prahu 6 doručil okresnému súdu informácie o výsledku ostatného dožiadania.

Dňa 14. septembra 2010 bolo vo veci nariadené pojednávanie na 5. november 2010.

Dňa 22. septembra 2010 bolo okresnému súdu doručené oznámenie zamestnávateľa sťažovateľky o jej zárobkových pomeroch.

Dňa 5. novembra 2010 sa uskutočnilo vo veci pojednávanie, ktoré bolo odročené na neurčito *„za účelom zváženia možnosti uskutočnenia znaleckého dokazovania a výsluchu matky odporcu prostredníctvom dožiadaného súdu“*.

Dňa 8. novembra 2010 súd požiadal Obvodní soud pro Prahu 10 o *„vykonanie dôkazu“*.

Dňa 30. decembra 2010 Obvodní soud pro Prahu 10 doručil okresnému súdu protokol o prevedení dôkazu dožadným súdom.

Dňa 26. mája 2011 podpredseda okresného súdu upozornil sudcu „*na povinnosť konať vo veci plynulo, bez zbytočných prietahov (§ 30 ods. 4 zákona č. 385/2000 Z. z. o sudcoch a prísediacich)*“.

Dňa 25. októbra 2011 okresný súd uznesením č. k. 7 C 519/2001-133 ustanovil vo veci znalkyňu z odboru genetiky, odvetvia analýzy DNA. Uznesenie nadobudlo právoplatnosť 11. mája 2012.

Dňa 27. apríla 2012 právna zástupkyňa rodičov odporcu oznámila okresnému súdu úmrtie odporcu.

Dňa 4. mája 2012 okresný súd oznámil sťažovateľke úmrtie odporcu a zároveň ju požiadal o oznámenie, či trvá na podanom návrhu.

Dňa 25. mája 2012 sťažovateľka prostredníctvom svojej právnej zástupkyne oznámila súdu, že trvá na svojom návrhu a na vykonaní znaleckého dokazovania.

Dňa 29. júna 2012 právna zástupkyňa rodičov odporcu vzhľadom na ich pokročilý vek požiadala o odber biologických vzoriek v P.

Dňa 7. augusta 2012 predsedníčka okresného súdu upozornila sudcu „*na povinnosť konať vo veci plynulo, bez zbytočných prietahov (§ 30 ods. 4 zákona č. 385/2000 Z. z. o sudcoch a prísediacich)*“.

Dňa 3. septembra 2012 súd požiadal Obvodní soud pro Prahu 10 o vykonanie dôkazu – odber krvi príbuzným odporcu.

Dňa 7. septembra 2012 okresný súd uznesením č. k. 7 C 519/2001-174 ustanovil vo veci zomrelému odporcovi opatrovníka.

Dňa 25. septembra 2012 sa uskutočnil „*odber vzoriek*“ rodičom odporcu v P.

Dňa 9. novembra 2012 bol okresnému súdu doručený vypracovaný znalecký posudok.

Dňa 26. novembra 2012 bol znalecký posudok zaslaný na vyjadrenie účastníkom konania.

Dňa 5. decembra 2012 bolo vo veci nariadené pojednávanie na 19. december 2012.

Dňa 19. decembra 2012 sa uskutočnilo vo veci pojednávanie, na ktorom okresný súd rozsudkom č. k. 7 C 519/2001-208 žalobnému návrhu sťažovateľky vyhovel.

III.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah. Ak porušenie práv alebo slobôd podľa odseku 1 vzniklo nečinnosťou, ústavný súd môže prikázať, aby ten, kto tieto práva alebo slobody porušil, vo veci konal.

Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadost'učinenie.

Predmetom konania pred ústavným súdom bolo posúdenie, či postupom okresného súdu v konaniach vedených pod sp. zn. P 447/99 a sp. zn. 7 C 519/2001 dochádza k porušovaniu základného práva sťažovateľiek na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie veci v primeranej lehote zaručeného v čl. 6 ods. 1 dohovoru. Ústavný súd predovšetkým poznamenáva, že predmet tohto konania bol vymedzený uznesením č. k. II. ÚS 168/2013-15 z 28. februára 2013, pričom vec bola prijatá na ďalšie konanie iba vo vzťahu k Okresnému súdu Trenčín, pretože sťažovateľky – kvalifikovane právne zastúpené – iba tento súd označili (rovnako na rube, ako aj v petite ústavnej sťažnosti) za „porušiteľa“ označených základných práv, teda za účastníka konania. V okolnostiach danej veci pritom Okresný súd Trenčín nemôže zodpovedať za namietané zbytočné priet'ahy v konaní pred Okresným súdom Považská Bystrica, pokiaľ toto konanie „o uznanie otcovstva“ nijakým spôsobom nemohol ovplyvniť.

Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných priet'ahov.

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná.

Ústavný súd si pri výklade „práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov“ garantovaného v čl. 48 ods. 2 ústavy osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o „právo na prejednanie veci v primeranej lehote“, preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (napr. II. ÚS 55/98, I. ÚS 132/03).

Judikatúra ústavného súdu sa ustálila v tom, že otázka, či v konkrétnom prípade bolo alebo nebolo porušené právo na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov garantované v čl. 48 ods. 2 ústavy, sa skúma vždy s ohľadom na konkrétne okolnosti každého jednotlivého prípadu najmä podľa týchto troch základných kritérií: zložitosť veci, správanie účastníka konania a postup súdu (napr. I. ÚS 41/02). Ústavný súd pritom prihliada aj na predmet sporu (povahu veci) v posudzovanom konaní a jeho význam pre sťažovateľa (napr. I. ÚS 19/00, I. ÚS 54/02, II. ÚS 32/02). Podľa rovnakých kritérií postupoval ústavný súd aj v danom prípade.

1. Pokiaľ ide o kritérium zložitosť veci, ústavný súd konštatuje, že rozhodovanie v konaní o určenie otcovstva v prípade, ak otec je zo zahraničia, pričom jeho pobyt je úradom neznámy, môže predstavovať určitý stupeň zložitosti súvisiaci so zdlhavejšou prípravou pojednávania a uskutočňovaním dožiadaní v cudzine. Rovnako aj potreba znaleckého dokazovania prispieva k zložitosti prerokovania veci. Posudzovanú dĺžku konania však v danom prípade nebolo možné pripísať iba zložitosti veci, ale, ako to bude v ďalšom vyhodnotené, správaniu (postupu) okresného súdu.

2. Pri hodnotení podľa ďalšieho kritéria, teda správania sťažovateľiek v preskúmvanej veci, ústavný súd nezistil žiadnu okolnosť, ktorá by mala byť osobitne zohľadnená na ich ťarchu pri posudzovaní otázky, či a z akých dôvodov došlo v tomto konaní k zbytočným prietahom. Skutočnosť, že sťažovateľka nemala informácie o pobyte odporcu, nemožno pripísať na jej ťarchu, tieto informácie nemali ani príslušné úrady.

3. Napokon sa ústavný súd zaoberal postupom okresného súdu v predmetnej veci a konštatuje, že okresný súd bol v danej veci opakovane a dlhodobo absolútne nečinný, a to konkrétne od 30. novembra 2001 do 20. marca 2007 (päť rokov a tri mesiace) a od 30. decembra 2010 do 25. novembra 2011 (jedenásť mesiacov). Uvedená nečinnosť okresného súdu nie je ničím ospravedlniteľná, pretože počas viac ako 6 rokov súd nevykonával vo veci úkony, ktoré mali smerovať k odstráneniu právnej neistoty, v ktorej sa sťažovateľky ako navrhovateľky v predmetnej veci o určenie otcovstva nachádzali, čo je základným účelom práva zaručeného v citovanom článku ústavy (pozri napr. I. ÚS 41/02). Uvedené obdobia nečinnosti okresného súdu bez akýchkoľvek zákonných dôvodov treba považovať za zbytočné prietahy v konaní, ktoré sú z ústavnoprávneho aspektu netolerovateľné. Vzhľadom na uvedenú dlhodobú nečinnosť okresného súdu ústavný súd konštatuje, že v konaní došlo k prietahom, ktoré neboli spôsobené zložitou veci ani správaním účastníkov konania, ale v dôsledku postupu okresného súdu.

Vzhľadom na uvedené dôvody ústavný súd vyslovil porušenie základného práva sťažovateľiek na prerokovanie predmetnej veci bez zbytočných prietahov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, tak ako to je uvedené vo výroku tohto rozhodnutia v bode 1.

4. Vzhľadom na to, že 19. decembra 2012 okresný súd rozsudkom č. k. 7 C 519/2001-208 vo veci rozhodol, neprichádzalo do úvahy v okolnostiach danej veci rozhodnutie podľa § 56 ods. 3 písm. a) zákona o ústavnom súde.

5. Podľa § 56 ods. 4 zákona o ústavnom súde môže ústavný súd priznať tomu, koho základné právo alebo sloboda sa porušili, aj primerané finančné zadosťučinenie.

Sťažovateľky požadovali priznať finančné zadosťučinenie „každej v sume 52.000 Eur“.

Vzhľadom na okolnosti danej veci ústavný súd dospel k názoru, že len konštatovanie porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy nie je dostatočným zadosťučinením pre sťažovateľky. Ústavný súd preto uznal za odôvodnené priznať im aj finančné zadosťučinenie podľa citovaného ustanovenia zákona

o ústavnom súde, ktoré podľa zásad spravodlivosti a s prihliadnutím na všetky okolnosti zisteného porušenia práv sťažovateľiek, ako aj vzhľadom na povahu veci považuje za primerané sťažovateľke v sume 6 000 € a mal. sťažovateľke v sume 7 000 €.

Podľa § 56 ods. 5 zákona o ústavnom súde ak ústavný súd rozhodne o priznaní primeraného finančného zadosťučinenia, orgán, ktorý základné právo alebo slobodu porušil, je povinný ho vyplatiť sťažovateľovi do dvoch mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia ústavného súdu.

Z uvedených dôvodov ústavný súd rozhodol tak, ako to je uvedené vo výroku tohto rozhodnutia v bode 2.

6. Podľa § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže v odôvodnených prípadoch uložiť niektorému účastníkovi konania, aby úplne alebo sčasti uhradil inému účastníkovi konania jeho trovy.

Sťažovateľkám vznikli trovy konania z dôvodu právneho zastúpenia advokátkou za tri úkony právnej služby (prevzatie a príprava zastúpenia a spísanie ústavnej sťažnosti z 10. septembra 2012 a písomné stanovisko k vyjadreniu okresného súdu z 18. apríla 2013). Za dva úkony vykonané v roku 2012 patrí odmena v sume dvakrát po 127,16 € a režijný paušál dvakrát po 7,63 € a za jeden úkon vykonaný v roku 2013 patrí odmena v sume 130,16 € a režijný paušál 7,81 €, preto trovy právneho zastúpenia pre jednu sťažovateľku predstavujú sumu 407,55 €. Základná sadzba tarifnej odmeny bola znížená o 20 %, pretože išlo o spoločné úkony pri zastupovaní „dvoch alebo viacerých osôb“, t. j. na sumu 326,04 € v prípade jednej sťažovateľky. V prípade dvoch sťažovateľiek tvorí náhrada trov právnej služby advokátkou sumu 652,08 € v zmysle vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov.

Vzhľadom na uvedené ústavný súd o uplatnených trovách konania sťažovateľiek rozhodol tak, ako to je uvedené v bode 3 výroku tohto rozhodnutia.

7. Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok, treba pod právoplatnosťou rozhodnutia uvedenou vo výroku tohto rozhodnutia rozumieť jeho doručenie účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 5. júna 2013